

STATSSTØTTE MED REGIONALT SIGTE

Formålet med statsstøtte med regionalt sigte er at fremme den økonomiske udvikling og jobskabelsen i særligt ugunstigt stillede regioner i Europa.

RETSGRUNDLAG

Artikel 107 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 107, stk. 3, litra a) og c).

Rådets forordning (EF) nr. 994/98 af 7. maj 1998 om anvendelse af artikel 92 og 93 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab på visse former for horisontal statsstøtte (bemyndigelsesforordning).

Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 (revisionen af den generelle gruppefritagelsesforordning). Den generelle gruppefritagelsesforordning blev ændret ved Kommissionens forordning (EU) 2017/1084 af 14. juni 2017 for så vidt angår støtte til havne- og lufthavnsinfrastruktur, anmeldelsestærskler for støtte til kultur og bevarelse af kulturarv samt støtte til sportsinfrastruktur og multifunktionel infrastruktur til rekreative aktiviteter samt regionale driftsstøtteordninger for regionerne i den yderste periferi.

»Retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte for 2014-2020« (2013/C 209/01), herefter benævnt »retningslinjerne«, blev vedtaget af Kommissionen den 29. juni 2013 og trådte i kraft den 1. juli 2014.

BAGGRUND

Generelt betyder statsstøtte enhver støtte (uanset i hvilken form), der ydes til visse virksomheder (aktører, der udfører økonomiske aktiviteter) af nationale offentlige myndigheder. For så vidt som denne form for støtte fordrejer konkurrencen og påvirker samhandelen, er den ikke i overensstemmelse med det indre marked, med mindre andet er fastsat i traktaterne. Der er behov for at begrænse støtteordninger, og medlemsstaterne er i overensstemmelse med artikel 108, stk. 3, i TEUF således forpligtede til at underrette Kommissionen forud for enhver påtænkt ydelse af en sådan støtte. Ved at vedtage »bemyndigelsesforordningen« har Rådet gjort det muligt for Kommissionen at definere undtagelser (ved vedtagelse af generelle gruppefritagelsesforordninger for statsstøtte) og derved at erklære specifikke kategorier af statsstøtte forenelige med det indre marked og fritaget for kravet om forudgående anmeldelse.

Visse former for støtte kan som en af de fastsatte undtagelser betragtes som forenelige med det indre marked i visse regioner. Denne form for støtte kaldes støtte med regionalt sigte og har til formål at fremme den økonomiske udvikling og jobskabelsen.

Den generelle gruppefritagelsesforordning fastsætter specifikke bestemmelser som definerer de betingelser, som regionale støtteordninger skal opfylde for at være forenelige med fællesmarkedet og fritaget for kravet om anmeldelse. Foruden den generelle gruppefritagelsesforordning vejleder Kommissionen om støtteforanstaltninger, der ikke er fritaget for kravet om anmeldelse, herunder vejledning om støtte med regionalt sigte. Retningslinjerne anvendes på anmeldte støtteordninger med regionalt sigte og individuel støtte.

STØTTEFORMER OG -BERETTIGELSE

De regler, der er fastsat i retningslinjerne, danner grundlaget for medlemsstaternes udarbejdelse af regionalstøttekort, efter hvilke de kan identificere: (1) de områder, hvor virksomheder kan modtage statsstøtte med regionalt sigte, og (2) intensiteten af denne støtte.

A. Anvendelsesområde

Retningslinjerne gælder i princippet for alle erhvervssektorer. Følgende aktiviteter er imidlertid ikke omfattet af retningslinjerne:

- sektorer, hvor støtte med regionalt sigte ikke er forenelig med det indre marked: stålindustrien og kunstfiberindustrien
- sektorer, hvor støtten er underlagt specifikke retlige instrumenter og/eller andre retningslinjer for statsstøtte: fiskeri og akvakultur, landbrug (med visse specifikke undtagelser), transport, lufthavne, energi
- aktiviteter, der betragtes som uforenelige med det indre marked, medmindre der er fastsat generelle betingelser i retningslinjerne og yderligere specifikke betingelser er opfyldt: bredbåndsnet og forskningsinfrastrukturer.

Foruden ovennævnte lægges der især vægt på støtte til store virksomheder og til driftsstøtte:

- støtte med regionalt sigte til store virksomheder er ikke forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra c), i traktaten, med mindre det er til støtte for initialinvesteringer, der skaber ny økonomisk aktivitet eller bidrager til diversificeringen af eksisterende indretninger til nye produkter eller nye procesinnovationer
- støtte til virksomheder med sigte på at reducere omkostningerne (driftsstøtte) er ikke forenelig med det indre marked, medmindre målet med denne er at håndtere specifikke eller permanente ulemper i ugunstigt stillede regioner (dvs. at reducere de vanskeligheder, som rammer SMV'er, at kompensere for meromkostninger i regioner i den yderste periferi eller at forhindre eller begrænse affolkning i meget tyndt befolkede områder).

B. Forenelighedsvurdering af regionalstøtte

Kommissionen vurderer anmeldt regionalstøtte, hvilket betyder, at det analyseres, hvorvidt støttens positive virkning mod et mål af fælles interesse overstiger dens negative konsekvenser for handel og konkurrence. Analysen behandler følgende elementer:

- bidrag til et klart defineret mål af fælles interesse i overensstemmelse med artikel 107, stk. 3, i traktaten
- behov for statsintervention (i situationer, hvor markedet ikke kan tilbyde visse materielle forbedringer)
- hvorvidt støtteforanstaltningen er hensigtsmæssig med henblik på at håndtere målet af fælles interesse
- incitamentvirkning, der medfører en ændring i virksomhedernes adfærd (f.eks. at virksomheder engagerer sig i ekstra aktiviteter)
- støttens proportionalitet (f.eks. at støtten begrænses til et minimum for at tilskynde til yderligere investering eller aktivitet)
- undgåelse af uberettigede negative virkninger på konkurrence og samhandel
- gennemsigtighed (lettere adgang til oplysninger om den ydede støtte).

Støtteordninger, som risikerer at fordreje konkurrencen betydeligt, kan ligeledes underlægges efterfølgende evalueringer, og Kommissionen kan begrænse varigheden af sådanne ordninger. Efterfølgende evalueringer kan kun anvendes i tilfælde af støtteordninger med betydelige budgetter, der omfatter nye karakteristika eller medfører betydelige ændringer for så vidt angår marked, teknologi eller lovgivningsmæssige ændringer.

C. Regionalstøttekort — berettigelse

Medlemsstaterne skal i deres regionalstøttekort fastlægge de områder, der opfylder de betingelser, der er fastsat i artikel 107, stk. 3, litra a) og c) (herefter a)- og c)-områder) samt niveauerne for maksimal støtteintensitet. Kommissionen underrettes om disse kort og godkender dem, således at der kan ydes regionalstøtte til virksomheder i de områder, der er fastlagt i kortene. Loftet for den overordnede dækning af a)- og c)-områder fastsættes til 47 % af befolkningen i EU-28.

1. a)-områder — Artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF

Retningslinjerne understreger, at følgende kan betegnes som a)-områder^[1]:

- NUTS 2-regioner^[2] med et bruttonationalprodukt (BNP) pr. indbygger i købekraftstandard (KKS) svarende til eller mindre end 75 % af gennemsnittet for EU-27
- Regionerne i den yderste periferi.

Lofterne for den maksimale støtteintensitet i a)-områder er som følger:

[1] Bilag I til retningslinjerne omfatter en liste over berettigede a)-områder fordelt pr. medlemsstat.

[2] NUTS: Nomenklaturen for statistiske regionale enheder.

- 50 % i bruttosubventionsækvivalent (BSÆ) i NUTS 2-regioner med et BNP pr. indbygger på højst 45 % af gennemsnittet for EU-27
- 35 % i BSÆ i NUTS 2-regioner med et BNP pr. indbygger på mellem 45 % og 60 % af gennemsnittet for EU-27
- 25 % i BSÆ i NUTS 2-områder med et BNP pr. indbygger på over 60 % af gennemsnittet for EU-27.

De ovennævnte lofter kan øges med højst 20 % i mindre udviklede regioner i den yderste periferi og med 10 % i de øvrige regioner i den yderste periferi. Den maksimale støtteintensitet kan forhøjes med 20 procentpoint for små virksomheder eller med 10 procentpoint for mellemstore virksomheder.

2. c)-områder — Artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF

Retningslinjerne skelner mellem to kategorier af c)-områder:

- prædefinerede c)-områder^[3]: områder, der opfylder forud fastsatte betingelser, der kan fastsættes af medlemsstaterne uden yderligere begrundelse. Denne kategori omfatter NUTS 2-regioner, der blev udpeget som a)-områder i perioden 2011-2013, og tyndt befolkede NUTS 2 og NUTS 3-regioner, samt under visse omstændigheder dele af områder eller områder, der grænser op til NUTS 3-regioner.
- ikkeprædefinerede c)-områder^[4]: områder, der kan udpeges af en medlemsstat, forudsat at de opfylder visse socioøkonomiske kriterier.

Set i lyset af den økonomiske krises konsekvenser for medlemsstaterne og med det formål at sikre kontinuitet i regionalstøttekortene fastsætter retningslinjerne et sikkerhedsnet og en minimumsgrænse for befolkningsdækning^[5]. I retningslinjerne fastsættes fem kriterier, der behandler socioøkonomiske (BNP pr. indbygger, arbejdsløshed), geografiske (isolation) eller strukturelle (større strukturelle ændringer, tilbagegang) problemer, og som anvendes af medlemsstaterne ved udpegelse af ikkeprædefinerede c)-områder.

Lofterne for den maksimale støtteintensitet i c)-områder er som følger:

- 15 % i BSÆ i tyndt befolkede områder og i områder (NUTS 3 regioner eller dele af NUTS 3-regioner) der deler en landegrænse med et land uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) eller Den Europæiske Frihandelsammenslutning (EFTA)
- 10 % i BSÆ i ikkeprædefinerede c)-områder.

Lofterne kan hæves i tidligere a)-områder (fra 10 % BSÆ til 15 %) og i c)-områder, der grænser op til et a)-område. Den maksimale støtteintensitet kan forhøjes med 20 procentpoint for små virksomheder eller med 10 procentpoint for mellemstore virksomheder.

[3]Bilag I omfatter specifik dækningskvote for prædefinerede c)-områder fordelt pr. medlemsstat.

[4]Bilag II til retningslinjerne fastsætter metoden til ydelse af ikkeprædefineret c)-dækning.

[5]Ikkeprædefineret c)-dækning, der omfatter de ovennævnte ændringer, er fastsat i bilag I.

D. Anmeldelse og midtvejsevaluering

Baseret på bestemmelserne i retningslinjerne skulle hver medlemsstat forelægge Kommissionen et enkelt regionalstøttekort gældende fra 1. juli 2014 til 31. december 2020. Kommissionen gennemgik og vedtog kortene, der også blev offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende og derved udgør en integreret del af retningslinjerne.

En gennemgang af støtteberettigelsen for regionalstøtteområder (midtvejsrevision af regionalstøttekortene) fandt sted i 2016, og de ændrede regionalstøttekort gælder fra den 1. januar 2017 til den 31. december 2020.

E. Rapportering og overvågning

Medlemsstaterne skal føre detaljerede fortegnelser over alle støtteforanstaltninger for ti år fra ydelsen af støtten og skal indgive følgende til Kommissionen:

- årlige rapporter
- oplysninger om al individuel støtte på over 3 mio. EUR.

STATSSTØTTE OG SAMHØRIGHEDSPOLITIK

Projekter der støttes via samhørighedspolitikken (gennem de europæiske struktur- og investeringsfonde) skal være i overensstemmelse med EU-retten og national ret^[6]. Det er medlemsstaternes ansvar at sikre, at deres støtteordninger er i overensstemmelse med lovgivningen om statsstøtte, herunder reglerne for statsstøtte med regionalt sigte og i denne forbindelse at analysere planlagte interventioner i forbindelse med deres (operationelle) programmer og opfylde potentielle forpligtelser til anmeldelse. Den strategiske programmeringsproces, der er fastsat med samhørighedspolitikken, og analysen af støtte i henhold til reglerne om statsstøtte forbliver adskilte, men det er i visse tilfælde muligt at anvende den analyse, som ligger til grund for de samhørighedspolitiske foranstaltninger, som grundlag for begrundelse for statsstøtte.

De lovgivningsmæssige rammer^[7] omfatter udtrykkelige henvisninger til statsstøttereglerne, især i forbindelse med finansielle instrumenter, indtægtsskabende operationer, offentlig-private partnerskaber, operationernes varighed osv. Endvidere er udbetalingen af midler betinget af opfyldelsen af forpligtelser (forhåndsbetingelser)^[8], der omfatter ordninger i medlemsstaterne om at uddanne personale og styrke den administrative kapacitet på dette område.

Anvendelsen af statsstøtteregler er en af de risikobetonede områder i gennemførelsen af samhørighedspolitikken, og det er ofte her, at revisorerne finder fejl.

I november 2018 vedtog Rådet forordning (EU) nr. 2018/191 om ændring af forordning 2015/1588 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte. Formålet er at forbedre samspillet mellem EU's finansieringsprogrammer og statsstøttereglerne. Ændringerne vedrører tre områder: national finansiering kombineret med InvestEU-fondens

[6] Artikel 6 i forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013.

[7] Forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013.

[8] Del II i bilag XI til forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013.

instrumenter, forskning, udvikling og innovation ("Horisont Europa", "kvalitetsmærke") samt støtte til europæisk territorielt samarbejde.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Parlamentet har adskillige gange givet udtryk for sin bekymring, hvad angår overensstemmelsen mellem økonomisk, social og territorial samhørighed på den ene side og konkurrencebestemmelser på den anden side.

I løbet af processen til modernisering af EU's statsstøttepolitik (der indledtes i 2012), hvor Kommissionen fremlagde sit forslag i overensstemmelse med artikel 109 i TEUF, blev Parlamentet kun hørt og havde ingen indflydelse på vedtagelsen af retningslinjerne. I sin beslutning af 12. juni 2013 om regionalpolitikken som en del af en bredere statsstøtteordning støttede Parlamentet imidlertid Kommissionens udkast til retningslinjer, opfordrede til større overensstemmelse med den generelle gruppefritagelsesforordning og andre retningslinjer, og udtrykte bekymring for, hvorvidt statsstøttereglerne er i overensstemmelse med gennemførelsen af samhørighedspolitikens instrumenter (de europæiske struktur- og investeringsfonde), især for så vidt angår lige behandling af områder, der hører under den samme regionskategori inden for samhørighedspolitikens rammer. Parlamentet opfordrede til, at den overordnede dækning af regionalstøtte bibeholdes eller øges ud over det tidligere loft på 45 % og støttede oprettelsen af et sikkerhedsnet for tidligere a)-regioner og særlige bestemmelser for tyndt befolkede regioner i den yderste periferi og ømråder. Behovet for specifikke undtagelser, især områder, der er hårdt ramt af den økonomiske krise, blev også fremhævet.

Parlamentet af den opfattelse, at statsstøtte hovedsagelig bør ydes SMV'er, men at udelukkelse af store virksomheder kan medføre tab af arbejdspladser, og at sådanne virksomheder derfor fortsat bør være berettigede i c)-områder, men dog være underlagt særlig kontrol.

I sin beslutning af 13. september 2016 om gennemførelse af det tematiske mål »styrkelse af SMV'ers konkurrenceevne« opfordrede Parlamentet Kommissionen til at fastsætte betingelser for statsstøtte, som ikke forskelsbehandler SMV'er, og som bør være i overensstemmelse med samhørighedspolitikens støtte til virksomheder, og til at gøre fuld brug af støtteordninger på grundlag af den generelle gruppefritagelsesforordning og samtidig afklare forbindelsen mellem reglerne om ESI-fonde for SMV'er og reglerne om statsstøtte.

I sin beslutning af 17. april 2018 om styrkelse af den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed i Den Europæiske Union: den 7. rapport fra Europa-Kommissionen, mente Europa-Parlamentet, at det var nødvendigt at fremskynde statsstøtteprocedurerne, når overholdelse er påkrævet. Parlamentet gav også udtryk for sin støtte til en konsekvent og mere sammenhængende behandling af EU-midler under direkte forvaltning og samhørighedsmidler, når det drejer sig om statsstøtte.

I sin beslutning af 6. juli 2017 om fremme af samhørighed og udvikling i regionerne i EU's yderste periferi: anvendelse af artikel 349 i TEUF, opfordrer Parlamentet Kommissionen til i større omfang at bygge på artikel 107 (3) (a) og 349 i TEUF i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte og den generelle

gruppefritagelsesforordning for at bidrage til den økonomiske og sociale udvikling i regionerne i den yderste periferi og være mere opmærksom på dem.

Diána Haase / Marek Kołodziejski
04/2019

